

Mu'cizat-ı Ahmediye, Zeylinin Bir Parçası, Sadisen Kısımındaki "hem"leri biraz açar mısınız?

"Hem Sâni-i Âlemin nihayet cemâlde olan kemâl-i san'atı üzerine enzâr-ı dikkati celb etmek, teşhir etmek istemesine mukâbil, en yüksek bir sadâ ile dellâllık eden, yine bilmüşahede o zâttır."

Allah kendi sonsuz güzelliğini ve mükemmelliğini insanlara gösterip ilan etmek istemiş ve bu ilan ve göstermeye en mükemmel cevabı ve karşılığı da Hazret-i Muhammed (asm) Efendimiz vermiştir.

Cemalin kemali; güzelliğin mükemmel olması demektir. Yani Allah'ın kâinat sergisinde teşhir ettiği güzellikler kemal bir noktadadır. En küçük bir çirkinlik ya da noksanlık bu güzelliğin mükemmelliğini bozmuyor.

Mesela, kâinatı ve eşyayı cemal gözü ile tarasak, şurada bir kusur ve çirkinlik vardır, diyeceğimiz bir nokta bulamayız. Kemal-i cemal bu mânayadır.

Mesela, insanın kulağını birer metre yapsak, vücudun ahenk ve güzelliğini bozarız. Kulağın kemal derecedeki güzelliğini çirkinleştirmiş oluruz. Daha bunun gibi sayısız misaller vermek mümkündür.

Kemalin cemali ise, mükemmelliğin en güzel kıvamda olması demektir. Yani Allah'ın kâinat sergisinde teşhir ettiği mükemmellikler sonsuz bir cemaldir. En küçük bir kusur ya da noksanlık bu kemalin güzelliğini bozmuyor. Yine kâinatı ve eşyayı kemal gözü ile tarasak, şurada bir kusur ve çirkinlik vardır, diyebileceğimiz bir nokta bulamayız.

Mesela, insan bedeninde bulunan göz, en mükemmel yerdedir, ondan daha mükemmel bir yer bulamayız. Gözü alıp koltuk altlarına koysak ya da ayak altlarına yerleştiresek gözün o kemal noktasını ve noktanın güzelliğini bozmuş ve çirkinleştirmiş oluruz.

Her şeyi en mükemmel ve en güzel olarak yaratan Cenâb-ı Hakk'ın bu ilâhî san'at eserlerini en ileri derecede temaşa ve tefekkür eden, başkalarına da ilan eden Resûllah Efendimizdir (asm).

"Hem bütün âlemlerin Rabbi, kesret tabakatında vahdâniyetini ilân etmek istemesine mukâbil, en âzamî bir derecede, bütün merâtib-i

tevhidi ilân eden, yine bizzarure o zâttır."

Mahlûkat âleminin tamamı kesret tabakasıdır, hepsinin Hâlık'ı bütün âlemlerin Rabbidir. Bu tevhid hakikatini bütün peygamberler ümmetlerine ders vermiş ve onları şirkten korumuşlardır. Bu vazifeyi de en mükemmel olarak yine Peygamber Efendimiz (asm.) ifa etmiştir.

Tevhidin mertebeleri esas olarak üç maddede toplanır: Tevhid-i Zât, tevhid-i sıfat ve tevhid-i ef'al.

Tevhid-i Zât: Varlığı vacib, zâtî, ezeli ve ebedî olan ancak Allah'tır. Bütün varlıkların zâtlarını O yaratmıştır. Hepsi mahlûk ve hepsi fanidirler.

Tevhid-i Sıfata bir misâl: La havle ve la kuvvete illa billah: Sonsuz kudret sahibi ancak Allah'tır, bütün kuvvet ve kudretler ancak O'nun ihsanıdır. Kudret sıfatı gibi ilim, irade, görme, işitme sıfatları da ancak Allah'ın sıfatlarıdır, mahlûkattaki bu nevi sıfatlar hep O'nun yaratmasıyla, O'nun ihsan ve ikramıdır.

Tevhid-i ef'ale bir misâl: Terzik yani rızıklandırmak bir fiildir. En küçük bir böcekten balinalara, timsahlara kadar bütün canlıların rızıkını Allah vermektedir. Ondaki başka Rezzak yoktur. Bütün rızıklar kâinat tezgâhında dokunmaktadır. Güneş kimin ise, hava su, bahar kimin ise bütün elementleri kim yaratmışsa rızıklar da ancak O'nun eseri, O'nun ihsanıdır.

Peygamberimiz bütün peygamberlerin müşterek davası olan tevhid yolunda bütün ömrü boyunca çalışmış, putperestlik başta olmak üzere şirkin bütün nevileriyle mücadele etmiş ve muzaffer olmuştur.

"Hem Sahib-i Âlemin nihayet derecede âsârındaki cemâlin işaretiyle, nihayetsiz hüsn-ü zâtîsini ve cemâlinin mehâsinini ve hüsnünün letâifini âyinelerde mukteza-yı hakikat ve hikmet olarak görmek ve göstermek istemesine mukâbil, en şâşaalı bir surette âyinedarlık eden ve gösteren ve sevip ve başkasına sevdiren, yine bilbedâhe o zâttır."

Allah, kendi zâtındaki sonsuz güzelliği hem görmek hem de göstermek istiyor. Peygamber Efendimizin bu hakikatlere en ileri derecede ayinedarlık etmesi, sevip başkalarına da sevdirmesidir. Yani, Allah'ın en güzel eseri O'nun bizzât kendisidir, en mükemmel eseri de O'dur. Güneşlerden, yıldızlardan çok ileri bir derecede Esmâ-i ilâhiyenin güzelliklerini ve kemâlini kendi hayatında göstermiş, teşhir etmiş, o

tecellilerin sahibi olan Rabbini en ileri derecede sevmiş, başka insanlara da sevdirmiştir.

"Hem şu saray-ı âlemin Sâni, gayet hârika mu'cizeleriyle ve gayet kıymettar cevherler ile dolu hazine-i gaybiyelerini izhar ve teşhir istemesi ve onlarla kemâlâtını tarif etmek ve bildirmek istemesine mukâbil, en âzamî bir surette teşhir edici ve tavsif edici ve tarif edici, yine bilbedâhe o zâttır."

Esmâ-i İlâhîyeye mecazî olarak künuz-u mahfiyye yani gizli hazineler denilmektedir. Gizliliği görünmemeleri cihetiyledir. Bu derste aynı mâna "hazine-i gaybiyeler" şeklinde ifade edilmiş.

"İzhar ve teşhir isteme" şu hadîs-i kudsîyi hatıra getiriyor: **"Ben gizli bir hazine idim, bilinmeye muhabbet ettim ve mahlûkatı yarattım."**

Kâinat bu hikmet için yaratılmıştır. Her mahlûk o hazinenin bir cevheri gibidir. Peygamberlerin ve onların varisi olan âlimlerin vazifesi ise bu cevherlerdeki harika sanatları ve büyük ihsanları dikkate almaları konusunda insanları ikaz etmektir. Bu vazifeyi en ileri derecesiyle ifa eden Resûlullah Efendimizdir (asm).

"Hem şu kâinatın Sâni, şu kâinatı envâ-ı acaip ve ziynetlerle süslendirmek suretinde yapması ve zîşuur mahlûkatını seyir ve tenezzüh ve ibret ve tefekkür için ona idhal etmesi ve mukteza-yı hikmet olarak onlara o âsar ve sanayiin mânâlarını, kıymetlerini ehl-i temâşâ ve tefekküre bildirmek istemesine mukâbil, en âzamî bir surette cin ve inse, belki ruhanîlere ve melâikelere de Kur'ân-ı Hakîm vasıtasıyla rehberlik eden, yine bilbedâhe o zâttır."

Allah, sonsuz hikmetini yine kâinatta ve mahlûkatta görmek ve göstermek istiyor; bu ilahî gayeyi yine aynı hikmet ve mükemmellikle görüp gösteren Peygamber Efendimiz (asm)'dir.

"Hem şu kâinatın Hâkim-i Hakîmi, şu kâinatın tahavvülâtındaki maksat ve gayeyi tazammun eden tılsım-ı muğlâkını ve mevcudatın 'nereden, nereye ve ne oldukları' olan şu üç sual-i müşkilin muammâsını bir elçi vasıtasıyla umum zîşuurlara açtırmak istemesine mukâbil, en vâzih bir surette ve en âzamî bir derecede hakaik-i Kur'âniye vasıtasıyla o tılsımı açan ve o muammâyı halleden, yine bilbedâhe o zâttır."

Cenab-ı Hakk'ın bütün insanların cevabını aradığı; "*Nerden geliyor, nereye gidiyor ve necisin?*" suallerin cevabını verecek bir elçi murad etmesine mukabil, en mükemmel cevabı yine Peygamber Efendimiz (asm) veriyor.

Cenâb-ı Hak cemâl ve kemâlini aynalarda müşahede etmek için yarattığı bu mahlûkatı sabit kılmayıp sürekli değiştirmektedir. Bu da mahlûkatın kademeli olarak dünya sayfasından silinmesini ve yerlerine başkaların yaratılmasını netice veriyor. O zaman akla şu soru geliyor: Gelenler nereden geliyorlar, nereye gidiyorlar ve bu dünyada ne vazife yapıyorlar? İşte bu sorunun cevabını da bütün semâvî dinler ve bütün peygamberler vermekle birlikte, Allah Resûlü (asm.) en büyük peygamber sıfatıyla, o tilsimi "***hakaik-i Kur'âniye vasıtasıyla***" açmış ve o "*muammayı*" en mükemmel şekilde "*halletmiştir.*"

"Hem şu âlemin Sâni-i Zülcelâli, bütün güzel masnuatıyla kendini zîşuur olanlara tanıttırması ve kıymetli nimetlerle kendini onlara sevdirmesi, bizzarure, onun mukâbilinde, zîşuur olanlara marziyâtı ve arzu-yu İlâhiyelerini bir elçi vasıtasıyla bildirmesini istemesine mukâbil, en âlâ ve ekmel bir surette, Kur'ân vasıtasıyla o marziyât ve arzuları beyan eden ve getiren, yine bilbedâhe o zâttır."

Allah, bütün güzel mahlûkları, harika san'atlarıyla kendisini bize sevdirmek istiyor. Aynı zamanda eşyaya takmış olduğu sayısız fayda ve maslahatlarla kendini bize tanıttirmek istiyor. Bu sevdirmek ve tanıttirmek isteğinin en müşahhas şekli ise razı olduğu ve olmadığı şeylerin insanlığa kitaplar vasıtası ile bildirilmesidir ki, bu vazifeyi Kur'an gibi muazzam bir rehberle en kâmil mânada yapan ve yine Habib-i Ekrem (asm)'dir.

Cenâb-ı Hakk'ın "bütün güzel masnuatıyla kendini zîşuur olanlara tanıttirmek ve kıymetli nimetlerle kendini onlara sevdirmesi"ne mukabil insanların şükür ve ibadet vazifelerini nasıl yerine getireceği de yine o en Büyük Peygamber (asm.) tarafından Kur'ân vasıtasıyla en ileri derecede ders verilmiş ve başta sahabeler olmak üzere milyonlarca evliya ve salih mü'minler bu derslerin canlı meyveleri olmuşlardır.

"Hem Rabbü'l-Âlemîn, meyve-i âlem olan insana, âlemi içine alacak bir vüs'at-i istidat verdiğinden ve bir ubûdiyet-i külliyeye müheyyâ ettiğinden ve hissiyatça kesrete ve dünyaya müptelâ olduğundan bir rehber vasıtasıyla yüzlerini kesretten vahdete, fâniden bâkiye çevirmek istemesine mukâbil, en âzam bir derecede, en eblâğ bir surette, Kur'ân vasıtasıyla en ahsen bir tarzda rehberlik eden ve risaletin vazifesini en ekmel bir tarzda ifa eden, yine bilbedâhe o

zâttır."

"İşte, mevcudatın en eşrefi olan zîhayat ve zîhayat içinde en eşref olan zîşuur ve zîşuur içinde en eşref olan hakikî insan ve hakikî insan içinde geçmiş vezâifi en âzamî bir derecede, en ekmel bir surette ifa eden zât, elbette bir Mirac-ı Azâm ile Kâb-ı Kavseyne çıkacak, saadet-i ebediye kapısını çalacak, hazine-i rahmeti açacak, imanın hakaik-i gaybiyesini görecek, yine o olacaktır."(1)

Kelime mânasıyla kesret çokluk, vahdet ise birlik demektir. Kesret bu dünya hayatında insanın kalbine, aklına, nefsine ve his dünyasına hitap eden her şey, vahdet ise bunların tümünün istikamet ve rıza dairesinde kullanılması ve değerlendirilmesidir.

Sadece bir misal verelim:

İnsan, ruhuna takılan sevgi hissi ile iltifat ve alkıştan, servet ve makama kadar her şeyi sevebilecek, helal-haram her zevki tadabilecek bir yaratılışa sahip kılınmıştır. Yani, sevgi hissine hitap eden bu sayılamayacak kadar çok şey kesreti ifade eder. Vahdet ise, bu hissi verilmiş gayesinde kullanmak ve Allah'ı sevmektir. Sonra, başka şeyleri de O'nun namına sevebilir.

Bu misâle sayılamayacak kadar çok olan başka misalleri de eklediğimizde görürüz ki insanın önüne "kesrette boğulma" yahut "vahdete erme" gibi büyük bir imtihan açılmıştır. Onun bu imtihanı kazanarak "*cennete layık bir kıymet*" alması için peygamberler gönderilmiş ve kitaplar inzal edilmiştir. Her konuda olduğu gibi vahdete erme hususunda da en büyük mürid Kur'ân-ı Hakîm ve en büyük muallim de Resul-ü Ekrem Efendimizdir (asm.).

Bir kısmını kısaca açıklamaya çalıştığımız bütün bu üstün meziyetler dersin başındaki "Şu Mi'rac-ı Azîm niçin Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâma mahsustur?" sorusunun cevabıdır

Hülasa, insanlığı batıldan hakka, yanlıştan doğruya, dalaletten hidayete, elemden saadete, kesretten vahdete çevirecek ve sevk edecek yegâne saik din ve peygamberlerdir ki, bu mânanın en güzel ve en mükemmel şekli Peygamber Efendimiz (asm)'de ve onun dini olan İslam'da tezahür etmiştir.

(1) bk. [Mektubat, On Dokuzuncu Mektup, Zeylin Bir Parçası.](#)